

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 8

INSERȚIUNILE:
de un șir gamend: prima
data 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Ignoranță politică.

Komjáthy Béla este un poli-
care vorbește bucuros și vor-
multe, dar știe puține. Zelos și
îi place mai ales să atace în
guvernul pentru politica sa
națională. Mai zilele trecute cerea
Széll, ca guvernul să accepteze
Prusiei contra Polonilor din
Komjáthy, fără îndoială, nu știa
și închipuia că ia o atitudine
hotărâtă și națională.

Széll, mai bine informat decât
său, s'a mărginit a răspunde,
regiurările din imperiul german
Prusia nu se potrivesc cu cele
Ungaria, și s'a ferit a intra mai
în fondul chestiunii.

Nu pentru prima dată șovinismul
invoacă în spriginul politice
maghiarisare atitudinea guvernului
față cu Polonii din Posen. S'a
făcut aceasta atât în parlament,
afară de parlament, atât în țară,
în străinătate. La toate ocași-
na, când se făcea această pro-
te, ignoranța politică avea un rol
Politicianul maghiar, sau nu
stările de lucruri din Posen,
să la necunoștința stărilor de
din Ungaria.

Este mai mult decât o îndrăzneală
emena politicește imperiul german
Ungaria.

Ca întindere imperiul german (fără
numără 540 mii Kl. pătrați,
Ungaria (cu Croația și Fiume) 325
Kl. pătr. Ca populație Germania
milioane, — Ungaria 17 milioane.
cele 52 milioane locuitori ai Ger-
sunt 48 milioane Germani (93
), — în Ungaria sunt 7 milioane
ari (42 la sută) și 10 milioane
nt, Slavi și Nemți (58 la sută).

Provincia Posen, anexată prin un
național regatul Prusiei, are
ndere de aproape 30 mii Kl. pătr.
800.000 locuitori, între cari 700
sunt Germani. Pe întreaga întindere
german nu se mai găsește
o îngrămădire mai mare de
străine ca în Posen. Prin urmare,
punct de vedere etnic-național pro-
Posen reprezintă pentru Ger-
punctul cel mai slab.

Dacă căutăm în Ungaria după
ctul slab, ajungem în perplexitate.
afară de părțile centrale întreaga
este formată din așezări «puncte
», ba neasemănat mai slabe decât
Posen pentru Germania. Croația
gă este pierdută deja pentru statul
maghiar. La sud avem o în-
te mare și anume comitatele Ca-

raș-Severin, Timiș, Hunedoara, Sibiu,
Făgăraș și Bistrița, cari cuprind o su-
prafață de 33 mii Kl. pătr. — mai mare
decât Posen — cu 1 și jum. milioane
locuitori. Pe această suprafață nu se
găsesc decât 80 mii Maghiari. La nord
se întinde altă bucată de țară: comi-
tatele Arva, Trencin, Lipto, Neusohl,
Turocz, Saros și Sepeș — 20 mii Kl.
pătr. — cu 1 milion locuitori, între cari
24 mii Maghiari!

Cu alte cuvinte: Marele imperiu
german cu 48 milioane Germani are
un singur «punct slab», provincia Po-
sen, unde însă tot se mai găsește încă
30 la sută Germani. Mica Ungarie cu
7 milioane Maghiari are o mulțime
de așezări «puncte slabe», are Croația
și părți considerabile ale țerei, la sud
și la nord, unde Maghiarii sunt reduși
până la 2 la sută. Și vorbărețul domn
Komjáthy somează guvernul să accep-
teze politica principelui Bismarck față
cu Polonii din Posen!

Dar pe ce și-a întemeiat principele
Bismarck politica sa față cu Polonii
din Posen? Eată pe ce.

El a zis: «In privința națională
noi stăm 48 milioane Germani în fața
a 2 milioane Poloni. Este evident, că
într'o astfel de federațiune dorințele
celor 2 milioane nu pot fi norma-
tive pentru celelalte 48 milioane,
mai ales în timpuri, când hotărârile
politice finale rezultă din voturile ma-
jorităților».

Noi Românii nu ne-am împotrivi
nici decât dacă guvernul unguresc ar
accepta acest punct de vedere și ar
aplica principiul politic al Cancelaru-
lui german la ocârmuirea Ungariei. In
acest cas ministrul-președinte ar trebui
să declare: că în privința națională
noi stăm 7 milioane Maghiari în fața
a 10 milioane Români, Slavi și Nemți.
Este evident, că într'o astfel de fede-
rațiune dorințele celor 7 milioane nu
pot fi normative pentru celelalte 10
milioane, mai ales în timpuri când
hotărârile politice finale rezultă din
voturile majorităților! Dl Komjáthy ar
fi mulțumit cu această declarațiune?

Principele Bismarck a adaus, cu
altă ocașiune, un al doilea motiv în
spriginul politicește sale față cu Polonii
din Posen — provincie situată, pre-
cum se știe, la hotarele răsăritene
ale imperiului. «Este o lipsă de dibă-
cie politică» — a zis Principele —
«sau ignoranță politică, când la apê-
rarea hotarelor răsăritene germane
ne-am bizui pe aristocrațiimea polonă
și am crede că am pute să o facem
pe aceasta undeva că să apere cu
sabia în mână pământul german».

După vederile lui Bismarck, Polo-
niit sunt reii patrioți și nu le încredin-
țează nici mica bucațică de hotar

german, unde ei sunt așezați. Dacă
naționalitățile Ungariei sunt puse la
rând cu Polonii din Posen și dacă
guvernul Ungariei are să accepteze
principiile politice ale guvernului pru-
sian, ce oare are să se aleagă din
hotarele Ungariei maghiare? Incepând
dela Leitha spre nord pe hotarul Un-
gariei, care trece prin comitatele Mo-
șon, Pojon, Nitra, Trencin, Arva,
Lipto, Sepeș, Saros, Zemplin, Ung,
Bereg, Maramureș, Bistrița, Mureș-
Turda, până la Ciuc și Treiscaune, nu
stă nici un Maghiar; dela Brașov,
Făgăraș, Sibiu, Hunedoara Caraș-Se-
verin, Timiș și Torontal tot Românii
țin pașa; de-aci încolo vin Croații până
la Zala, și dela Zala în sus spre nord
până la Leitha stau Nemții și. Dacă
toți din Ungaria, câți nu sunt Maghiari,
vor fi taxați ca «Poloni», nu se înspăi-
mântă dl Komjáthy să aplice cuvên-
tul Principelui Bismarck la stările din
Ungaria și să se întrebe: cine va apêra
cu sabia în mână pământul maghiar?

Eugen Brote.

**Șvabii în luptă cu șovinis-
mul. Neamul dovedit până acuma
de cel mai slab în rezistența față cu
tendința de maghiarisare, Șvabii au
început să se miște și ei, treziți din
sommolența lor letargică prin agresiu-
nile din ce în ce mai nechibzuite ale
șovi-ismului.**

La Timișoara a apărut ziarul co-
tidian «Deutsches Tagblatt für Un-
garn», organ menit să apere interesele,
drepturile și demnitatea poporului ger-
man din țara noastră poliglotă. Din
articolul-program, publicat în fruntea
numărului 1, dela 16 Dec. c., intitulat
«Ce vrem noi», dăm următoarele:

«Libertate și lumină (Luft und
Licht)! In acest sens ne apucăm de
lucru pentru validitatea elementului
german. Cultivând adevărata iubire
de patrie, vom intra în luptă contra
«utopiei falșului patriotism, ca să con-
tribuim la împrăștierea nenorocitelor
disensiunii ce s'au grămădit între po-
poarele Ungariei, ca frățietatea să se
întărească pe acest pământ prin tole-
ranță reciprocă, recunoaștere și dra-
goste. Vom face-o aceasta pentru con-
siderațiunea pe care o datorim onoarei
noastre și neamului nostru, pentru fo-
losul și binele patriei noastre, pe care
o iubim din tot sufletul».

Bun venit îi urăm confratelui ger-
man, și tărie în luptă!

Drumuri de apă. In ziua de 14
Dec. s'a ținut în Viena un congres, la care
au luat parte reprezentanții austriei, ger-
man, și doi maghiari, un congres, care a
discutat chestia facerii de canaluri prin
cari să se lege Dunărea cu Moldava, Elba,
Odera, ca astfel legându-se aceste riuri cu

marea-nordică, să se facă drumuri de apă
atât de avantagioase pentru mișcarea co-
mercială. Presa șovinistă maghiară se arată
în parte nemulțămăită de congres, din mo-
tivul că Viena a fost desemnată ca cen-
trul ramificațiunilor de canaluri, ear nu...
Budapesta; și vociferează, că direcția Lue-
ger intenționează eludarea intereselor ma-
ghiare, plănuiind cu timpul legarea Mol-
davei, după-ce va fi navigabilă, peste Ga-
liția, cu Nistrul, așa că s'ar face concu-
rență exportului din Ungaria prin produc-
țiunile din Rusia, etc.

Congresul hotărăște să fie provocat
guvernul austriac, să ia în mână sa face-
rea canalurilor între Dunăre-Elba și Du-
năre-Odera, îngrijind de suma necesară pe
calea încasării trebuințelor pentru țară în
basa § 14 din constituție.

La congres a luat parte și ministrul
de comerț, baronul Coll, care într'un
discurs avîntat arătând avantajile întoc-
mirii numitelor canaluri, își exprimă cre-
dința, că ele vor pute fi făcute într'un timp
destul de apropiat.

Gravaminele Croaților. In
ședința de Sâmbătă, 15 l. c. n., a Die-
tei croate, s'au pus în discuție mai
multe jalbe d'ale națiunii croate. Intre
acestea se amintesc: propunerea depu-
tatului Tomašić și soții, cari provoacă
guvernul să insiste, ca articolul de lege
VII din 1900 să fie pus în consonanță
cu autonomia Croației; apoi propune-
rea deputatului Bauer și soții, cari cer
esmiterea unei comisii de 9 inși, care
să constate gravaminele, ce limba
croată, ca limbă oficială a țerei, este
expusă să îndure din partea Maghia-
rilor. — Asupra acestor propuneri se
va aduce hotărîre în ședința proxima
a Dietei croate.

In Camera română se urmează
discuția asupra răspunsului la mesagiul.
Au luat cuvântul dl Tache Ionescu și De-
lavrancea, cari au apărut guvernul; dl Cos-
tinescu a criticat politica financiară, ear dl
Ion Brăteanu, într'un discurs magistral a
veștejit purtarea guvernului față cu țărani,
și intențiile lui de a deschide străinilor
drumul pentru aservirea economico-finan-
ciară a țării.

Selbăția „trocarilor“.

«Gazeta Transilvaniei» de Sâm-
bătă înregistrează la noutățile zilei urma-
toarele:

«Eforia școlară din loc, precum sun-
tem informați, s'a grăbit a duce în depi-
nire hotărîrea delegațiunilor școlare, fără
de-a mai aștepta decisiunea Consistorului
din Sibiu, ca for competent, și cu ziua
de astăzi a scos din oficiu și beneficii de
director pe dl V. Onițiu, punându-se în
flagrantă contrazicere cu procedura pre-
scrisă de regulamentul disciplinar din 1886».

Ca și când ar fi vorba de un
simplu incident — bunăoară că un di-
rector de ziar oare-care, distrat întot-
deauna, și-a uitat copilul în tramvay,
— adorabila «Gazeta» nu are nici un
cuvânt mai aspru în fața acestei revol-
tătoare păcătoșenii a «trocarilor»?...
Tare e de nervi dl Murășanu.

Din Dietă.

— Sedința dela 15 l. c. —

Nu-i mai interesează pe „părinții” patriei chestiile ce se discută în parlament. Cei mai mulți sunt îngrijorați de soarta mandatului în viitor, și în generozitatea lor înțeleaptă nu prea se imbulzesc să mai dea lovituri și unui muribund, cum e periodul parlamentar ce în curând expiră.

La deschiderea ședinței de Sămbătă nu erau în sală decât vr'o 50, așa că presidentul a trebuit să aștepte numărul capabil de-a aduce hotărâri. Abia pe la 11 oare s'a putut începe desbateră. Mai întâiu referentul *Neményi* a prezentat raportul comisiei financiare despre proiectul lucrărilor de drumuri publice pentru curmarea miseriei în țeară; ear *Samuel Lázár*, raportul comisiei judiciare despre proiectul pentru regularea competențelor consulare, și ministrul *Wlassics* a pus pe birou raportul despre starea fondului de pensii regnicolar învățătoresc în anul 1899.

A urmat apoi—primirea în a treia cetire a unor proiecte discutate în ședințele precedente.

În continuarea desbaterii asupra proiectului de lege despre recruți, primul orator a fost kossuthistul *Pichler Győző*, care nu e mulțumit cu proiectul, pentru-că nu întrunește pretențiile kossuthiste. Al doilea a vorbit deputatul *Major Ferencz*, cerând dela guvern o statistică mai amănunțită despre sinuciderile la miliție și despre cauzele acestor sinucideri.

Li-au răspuns, dând explicațiile trebuitoare, ministrul-president *Széll* și secretarul de stat *Gromon*, după cari proiectul a fost primit de majoritatea camerei.

La desbateră budgetelor pentru portofoliile mai măruntă s'a produs o discuție mai lungă. Îndeosebi la preliminarul de spese pentru trebuințele Curții, deputatul *Rátkay László* a ținut o filipică bine primită de opoziție, căci oratorul pretinde: curte maghiară, cu personal maghiar, și ca regele și archiducii să petreacă mai mult timp „acasă”, între Maghiari. I-a răspuns prim-ministrul *Széll*, dând deslușiri și molcomind spiritele kossuthiste.

La poziția pentru pensionarea oficialilor din fostul guvern central, deputatul *Lakatos* a protestat energic împotriva votării și plătirii acestor pensii, cari îngreunează budgetul fără nici o trebuință. — La poziția: datorii statului, deputatul *Komjáthy Béla* a accentuat, că prea sunt mari aceste datorii și se măresc fără temei.

După explicațiile date de ministrul finanțelor *Lukács*, pozițiile s'au primit nemodificate.

Spicouri din presa maghiară.

Bánffy și știința.

Senatul universitar din Budapesta respingând cererea studenției universitare, de a se pune crucea în salele de prelegeri, semitizatul organ de publicitate al baronului *Bánffy* exclamă: „Am învins!”

Și argumentează:

„Lumina, progresul, știința, au câștigat o luptă decisivă, silind la retragere armata noagră a reacțiunii ce progrese deja glorioasă. Biruința a fost frumoasă și putem să ne mândrim și noi, cari am avut o parte nu neînsemnată în luptă.”

Ceea-ce va să zică: „Simpaticul” baron a luptat în servicial științei.

Bánffy și știința!

Să nu ridem, căci el o spune în serios.

Din străinătate.

Războiul chinez.

Din Londra se depeșează cu data de 15 l. c. n., că ziarului „Times” i-se raportează din *Tokio* următoarea știre:

Guvernul și poporul japonez doresc în toată sinceritatea pacea Chinei și stăruie pentru promovarea bunăstării ei, cum și pentru apărarea integrității ei teritoriale. În ce privește procedarea Rusiei în Corea, nu e cauză de-a se presupune, că Japonia pentru asta își schimbă politica să precută și expectativă. Că Japonia în adevăr dorește susținerea Chinei, asta — zice știrea numitei foi — mai bine o dovedește alipirea ei grabnică și necondiționată la pactul recent germano-englez față de situația din China.

Burii învingători.

Numai cei mai inițiați în starea lucrurilor din Africa-sudică puteau să știe, că acolo nu e tocmai bine pentru Englezi. Depeșă lui *Kitchener* din zilele trecute, care o trimisese guvernului englez, ca adevărul venitorii răniți și întorși în patrie, îndată ce se vor vindeca, să fie gata în tot momentul de-a pleca earăși în câmpul de război: — în foarte mulți a stărnit bucuria în ce privește situația. Din rapoarte mai nouă reiese, că vor pleca, încă cu 1-a Ianuarie și alte trupe în Africa, chiar și din Malta. Toate astea arată, că e departe încă sfârșitul războiului cu Burii.

Știind poate Burii, că misiunea presidentului *Kruger* nu are rezultatul dorit, că nimeni nu cutează să-i r-dice glasul în favorul lor și văzând, că toată nădejdea și încrederea le rămâne numai în armele lor, — cu o înșuflețire imensă au început din nou să atace pe Englezi din toate părțile. Adevărat, că la număr ei au scăzut mult în lungul timp de războire, dar împărțiți în mai multe comande măruntă, Burii și azi poartă, peste tot, aceleași lupte pe câmpul de război, ca și înainte de asta cu un an.

Jos, în unghiul sudic al Oranjului, se luptă generalul *De Wet*, care tocmai de curând, după o luptă vrăjmașă de 4 zile, a învins cu mult noroc pe Englezi. Sus, în Transvaal, în munții din presajma Pretoriei, acolo unde a decurs lupta din urmă, comandantul bur *Delarey* ține în mare strimtorare pe dușman; el a bătut și pe generalul englez *Clemens*. Mai încolo, la granița vestică a Transvaalului, comandantul suprem *Botha* se găsește într-o poziție enorm de întărită. Măreș sosesc știri despre lupte în partea vestică și sud-vestică a Transvaalului, cum și la granița Natalului.

Aceasta e fața câmpului de război în Sudul Africii, după un an și mai bine de continuă războire.

Infrângerea generalului Clemens.

Ziarului „Daily Express” i-se raportează din Capstadt: Englezii au pățit în Africa-sudică o nouă și mare nenorocire. În apropiere de *Harbert* n câte va mil de Burii au atacat armata generalului *Clemens*. Au căzut în luptă o mare mulțime de ofițeri englezi și cea mai mare parte a armatei engleze a căzut în mâinile Burilor. Chiar și din regimentul *Northumberland* patru companii au fost silit să se predea Burilor. La început Englezii alungaseră pe Burii, dar după asta Burii cu o enormă

violenta au reinolt atacul și după o extraordinar de înverșunată au reușit să înfrângă pe Englezi în mod îngrozitor. Într-o tabără Englezilor a căzut viu în mâinile Burilor.

Cu data de 18 l. c. însuși *Kitchener* legrafează din Pretoria:

Azi în sorile silet la *Nooitgedang* lângă muntele *Magalies*, armata de oameni a generalilor bur *Delarey*, *Beyer* a atacat pe generalul *Clemens*. La primul atac *Clemens* a respins Burii; dar' aceștia au reușit să cuculmea muntele *Magalies*, care era rot de patru companii de vânători *Cumberland*. Prin învingerea repon Burii au devenit stăpâni întregii regiuni engleze. Generalul *Clemens* s'a retras la *Heckpoort* și s'a oprit în munte, ca să ridice de-asupra riului. Lupta e extrem de înverșunată: Au căzut un colonel și trei căpitani. Imediat plecat din Pretoria trupe de ajutor, n'au putut nimic să ajute.

Cu data de 14 l. c. i-se raportează *Lorenzo-Marques* agenției „Reuter”:

Situația în *Komatipoort* e foarte rioasă. În apropiere se găsește o armată bură de 1500 oameni și se crede, că în impresura *Komatipoort*-ul. *Cavaleria* engleză a plecat la *Sabiel*. S'a dat porocaturilor trupelor engleze, să fie gata să plece în război.

Din toate acestea urmează, că *Barberton* Burii au atacat de mai mult ori oastea generalului *Clemens*, pe în cele din urmă, l-au impresurat și silit să capituleze cu întreaga armată. Înșuși generalul *Clemens* a căzut în prizonier în mâinile Burilor. Burii Englezi au căsăt morții mulțime de ofițeri de ștab. Gloanțele Burilor au cucerit o pustiire groasă în regiunea armatei engleze. Englezii au fost silit să fugă și n'au putut nimic să facă, decât să capituleze cu toată armata, mai rămăseseră în viață.

Peste tot, perderile Englezilor în muntele *Magalies* au trebuit să fie foarte mari. Se anunță, că întreg regimentul de *Northumberland* a fost silit să capituleze. Și în munții *Magalies* se află în apropiere Pretoria, și dacă Burii în adevăr au cucerit, atunci ei din nou sunt stăpâni în întreg Transvaalul. Învingerile Burilor însă au oprit opresc numai la acest punct. În ferite părți ale Transvaalului

Din jurnalul unui călător siberian.

(Continuare.)

— Intru ce-ai putut tu să te faci vinovat?

— Cu trufia mea. Din pricina ei am venit de bună voie între hoții aceia. Voiam să fug de lume, de sfaturii omenești nu ascultam și mi-se părea că știu totul mai bine. Aci m'a adus trufia mea.

„In sfârșit ea mă ascultă. Când pleacă, veni la mine și mă îmbrățișă.”

„Sărmane prieten!”

„Și copiilor le spuse să mă îmbrățișeze.”

— Ce vrei? — o rugă eu. — De ce pingărești copiii? Eu sunt un ucigaș.

„Mă temeam ca să nu le fie copiilor singuri groază de crima mea. Dar nu, pe cel mai mic îl aduse ea în brațe, cel mai mare veni singur. Când cel mai mare mă luă de gât cu mânușile sale mitite, nu mă mai putui stăpâni, plânsei! Lacrămile îmi curgeau numai așa pe obraz. Cât de bună era femeea aceea! Poate că Dumnezeu îi va asculta rugile și-mi va erta păcatul pentru dînsa.”

— Dacă mai e pe lumea asta numai o scântee de dreptate, — îmi zise ea, — tu

vei avea parte de dînsa. Eu nu te voi uita nicădată.

„Și chiar nu m'a uitat. Tu cunoști singur judecătorii noastre siberiene. Numai mita și lenea domnesc aci. M'ar fi ținut până în ziua de azi în închisoare, dacă ea și cu bărbatul ei nu m'ar fi scos.”

— Va să zică tot te-au ținut în închisoare?

— Da, și încă mult. Totul se face aici cu bani. Femeea îmi trimisese cincă sute de ruble și o scrisoare a bărbatului său. Cum primi banii, îndată lucrurile se schimbă. Asesorul judecătoresc veni la mine, puse să mă aducă în cancelarie.

— Ei, — zise el, — afacerea ta e în mâinile mele. Cât dai ca să te scap.

— A, mișelule! — gândii eu — pentru asta cei tu parale? Judecă-mă cât de aspru poștești; vreau să văd legea și pe urmă mă plec până la pământ înainte ca — tu însă vrei parale?

„Nu dau nimic, — zise el. — După lege să mă judeci și să-mi măsori pe-deapsă!”

„El rise.”

— Ești un dobitoc! — zise el — După lege, chestia ta poate fi privită pe două fețe. Legea e încuiată în dulap, dar puterea o am eu. Unde vreau eu, acolo ajung.

— Cum așa?

— Ești un prost! Ascultă dar: Tu ai apărut pe femeea aceea și copiii?”

— Da și pe urmă?

„Poate să și-se tălmăcească asta ca o virtute? Da, pentru că a fost o faptă bună. Asta e o față.”

— Și ceeaaltă?

— Ceeaaltă? Ia privește-te singur, cum arăși? Față de tine, bătrânul era un copil. Dacă el ar fi vrut să te abată dela calea cea dreaptă, tu ai fi putut foarte omenește să-i legi mâinile la spate și să-l aduci la ocărnuire. Tu însă, fără să zici o vorbă, te-ai apucat și-l ucizi. Asta este samavolnicie — așa nu trebuie să faci. Acuma înțelegi?”

— Da, înțeleg. Voi n'aveți nici o dreptate, nici un adevăr! Nu capeți nimic dela mine! Ești un judecător foarte drept, al judecat înțelepțește.”

El se supărare.

— Bine dar. Te voi lăsa să putrezești aici înainte încă de-a ajunge la judecată.

— Dă-i înainte!”

„Așa el începu să și aducă la îndeplinire amenințarea; dar și femeea marinoasă lucra și nu mă uita. Nu știu de unde veni o denunțare și judecătorul meu se văzu strins cu ușă. El mă chemă la sine, se răsti, dar îmi dădu drumul încă în ziua aceea. Și așa scăpai fără nici o judecată. Nu știu singur cum.. Se zice acuma că

are să vie când-va un judecător noi — îl aștept pe acela. Poate că și se uita pe mine și pe copiii mei ni-o trimete odată judecata și așa vrea să mă trăiesc până atunci.”

— Ei, dar *Ivan Zacharow* ce-ai făcut?

„*Ivan Zacharow* a dispărut. În sul și ciungul fusese o înțelegere: *Zacharow* trebuia să ne urmărească și să ne dea o depărtare. Dacă eu nu mă lasam planul lor de omor, *Ivan* avea să mă puște. Dumnezeu însă a hotărât altă cale. A sosit *Ivan Zacharow*, eu sfârșisem. El s'a speriat. Mai târziu povestisese că el a venit atunci acasă și-a dăd banii din pământ și, fără a spune o vorbă, a intrat în pădure. A doua zi casa. De-o fi aprins-o el singur, sau spun alții, că *Kuzma* i-ar fi dat foc. Seara, pe locul unde fusese casa, mai o grămadă de cărbuni aprinseseră tăciuni. Tot cuibul de hoți e și acum moale s'au dus să cerșească, fedă pușcărie — se vede că nu mai au ce să se rescumpere..”

„Stați, cășiorilor! Am sjun Domnului! Iacă resare și soarele.”

După: *Vladimir Kozlov*

(Va urma).

cașă, că Buril dezvoltă o activitate enormă, și că indeosebi la Komport el au ocupat așa o poziție, e absolut ireductibilă. Spaima Englezilor se potentează și prin faptul, generalul bur De Wett, după o lungă de tot înverșunată, a reușit să angajeze pe toți Englezii, cari îl îmbrătau. De Wett a respins atacul Macdonald, a atacat și a înfrânt mâna condusă de generalul Knox și străbătut, neimpedecat, cu toată vigoarea sa până la Beyer, astfel, că nu se află în deplină siguranță decât în apropiere de Helveția. Dumnezeu să le ajute!

ȘOAPTE

Ursita mea.

Lezămila ori la cine,
Când am putut le-am sădit,
Ez a face rău la altul,
Nici odată n'am gândit.

Insă eu am fost ursită,
Să am parte tot de rău,
Să fiu vecinie ocărâtă,
Lacrimi să vărs mercur.

Antico.

Noutăți

Arad, 17 Decembrie n. 1900.

Alegătorii de deputați în comitatul Arad. Comisia centrală a comitatului are tocmai acum a compus definitiv, după scrupuloase cercuri, lista alegătorilor de deputați pentru anul viitor. Decând adecă de ziua de dare nu mai e pică pentru alegătorii de-a fi alegător, — dacă are acest drept, — numărul alegătorilor din comitat este în mod însemnat. Cu toate acestea, comparativ cu anul ce expiră (1900), când se prezenta cifra de 19.777 alegători în Arad, — numărul cercurilor electorale ale comitatului, pentru anul 1901 numărul acesta a scăzut pe o mite, fiind cu totul numai 17. — Numărul vechilor după cercuri prezentați astfel: în cercul Șiriei: 2820 (anul trecut: 2593); în al Radnei: 2395 (a. tr. 2157); în cercul Boroginului: 2246 (a. tr. 2286); în al Sânti-Anei: 2973 (în a. tr. 8025); în cercul Iosăchelului, care e cel mare dintre toate: 3969 (în a. tr. 4906); în cercul Pecca: 2071 (în anul tr. 2324); în al Chigiuului: 2471 (în a. trecut: 2486).

Secături culpabile. În lumea aceasta viața vrăstată de fel de fel de combinate de idei și sentimente, chiar și răul este supărat uneori, când are o înfățișare frumoasă. Sugestiv este în această privință și Moșul: când i-s-a răsturnat carul, pe care îl purta pe coastă în jos, făcându-l tot bucăți, el a zis: „Paguba fuse cum e, da-mi p'ăuse cum se duse”.

Nu aspectul frumosului îl are „Răsăritul lui Vörösmarty”, tradus în românește și publicat în „Poporul” dlui Al. Xies de studiu la universitar D. Onisie Stoica.

O limbă exacerbată, o versificare născută, — ne sunt dovezi de o stângăcie întru actuală nedreptățe de a fi obiectul unei atente măcar.

Dar' totuși ne oprim asupra acelei neînțelegeri, pentru că este făcută de un student universitar român, care mai e și fondist al fundației Gojdu.

Un student universitar român, stipendiat, atâta poate? Și cel-ce atâta poate nu merită stipendiu? Și un student român crede că-și începe cariera de viitor al neamului său, care îl crește, în credință că va forma un om pentru

Răspunsul ne așteptăm să-l dea adunarea fundației Gojdu, văzând certificatul de naștere ce și a dat dl Stoica în coloana „Poporul” dlui Alexi!

Protectoară a săracilor. Doamna Mișu Dr. Brote a primit protectoratul la seratele de împărțirea darurilor de Crăciun

între săracii români din Sibiu, serbare, ce ce se va arangea de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” în ajunul Crăciunului.

Alegerea de protopop în Săliște. După mineca trecută s'a întrunit sinodul parochial electoral al frunzei comune bisericăști Săliște (a doua după Brașov), pentru a-și da votul colectiv în chestiunea alegerii protopresbiterului tractului Săliștei, care va avea să fie totodată și paroch în Săliște. Cum este informat „Telegraful Român”, sinodul s'a pronunțat unanim și cu mare însuflețire pentru candidatul Dr. Ioan Școia, profesor seminarial în Sibiu. Alegerea se va face luni, în 17 Decembrie n.

Seratele Casinei din Blaj. Cum se știe, prima din ciclul seratelor literare, inaugurate anul acesta de Casina română din Blaj, s'a dat Duminică, în 9 l. c. n. Conferența a ținut-o dl Dr. Aug. Bunea despre un steag românesc de 144 ani, vorbind adecă de compania de husari, constituită din ficeri de-al arhidieceșei gr.-catolice. După dl conferențiar a declamat, cu aceeași ocazie, de-șoara Elena Sântiom poezia „Luceafărul”, de M. Eminescu.

Erl, 16 l. c. a fost a doua serată Conferențiar a fost dl profesor Dr. Ambrosiu Cheșan, care a vor „Despre ochiu”.

Onomastică. Prea Cuvioșia Sa Părintele Archimandrit Filaret Musta și-a serbat ziua numelui Vineri, la 1/14 Decembrie. Cu această ocazie — spune „Foia Diecesă” — Prea Sântia Sa d nului Episcop Nicolae Popea a binevoit a-l felicita în persoană pe Prea Cuvioșia Sa. Tot din acest incident membrii Consistorului diecesan, corpul profesoral dela institutele teol.-pedag., reprezentanții Comunității de avere, ai magistratului, oficerimea și alți onorațorii s'au prezentat Prea Cuvioșiei Sale, ca să-și exprime sentimentele lor de stimă și iubire dorindu-i încă mulți ani.

Delegați în comisiunea de arbitragiu. Delegați în comisiunea internațională de arbitragiu dela Haga au fost desemnați din partea regatului român: domnul Teodor Rosetti, fost ministru-president; Eugeniu Stătescu, fost ministru de justiție; G. Lahovari, president la curtea de compturi și Ioan Lahovari, fost ministru de externe. — Din partea Austriei au fost numiți contele Schönbörn și profesorul Lammasch, ear' din partea Ungariei: Szilágyi Dessó, fost ministru și contele Apponyi Albert, deputat dietal.

Preoțimea bucovineană la Monarch. „Deșteptarea” în numărul de Joi scrie, că Maj. Sa Impăratul a primit deputațiunea preoților din Bucovina, compusă din d-nii protopresb. Gr. Hostiuc și exarch M. Kupczanko în audiență Joi în 13 l. c. Cu această ocazie, pe lângă mulțămirea pentru urcarea salariilor preoțești, s'a înaintat M. Sale și o petițiune, în care se roagă și pentru preoțime introducerea de adausul *convenciale* în locul celor decenale.

Un fisolgăbiru demisionat. O foaie locală are știrea, că fisolgăbirul Kállay Gyula din Ternoava (comitatul Aradului), care 20 de ani a funcționat în Pecca și 10 în Ternoava, și-a dat zilele acestea demisia din acest post în mâinile vicișpanului Dr. Dálnoky Nagy Lajos. Causa demisiei se zice că ar fi starea sanitară sdruncinată în urma vârstei înaintate.

Monumentul lui Goethe în Viena. Sâmbătă s'a inaugurat în Viena monumentul marelui poet german Goethe, în prezența Majestății Sale Monarchului nostru, încușgiurat de arhiducei austriaci, de toți miniștrii, de corpul diplomatic, de dignitarii Curții și ai statului, de corpul generalilor, de reunitile ce poartă numele lui Goethe, austriace și străine, de societățile pentru știință și artă și de un public imens. La sosire Majestatea Sa a fost întâmpinată cu cântarea „Gott erhalte”, întorâtă de corul reuniunii de cântări din Viena. După asta baronul Beseňny, presidentul comitetului pentru ridicarea monumentului, a rostit o vorbire către Majestatea Sa, prezentând pe Goethe ca pe regele poeziei și accentuând, că marele poet n'a fost străin în Austria, căci a stat în contact cu membrii Curții, cu aristocrația austriacă, etc. Majestatea Sa

a răspuns întâiu la vorbirea presidentului, apoi a conces desvélirea monumentului, pe care l'a privit de aproape, exprimându-și mulțămirea față de cei ce au oboșit pentru ridicarea lui. S'a continuat apoi cealaltă parte a serbării, coruri și declamațiuni, care s'a încheiat cu împodobirea monumentului cu mulțime de coroane frumoase.

Cas de moarte. Ni-se anunță tristă știre, că Leontina Sabo din Aiton, după lungi suferințe și a dat blândul suflet în mâinile Creatorului în 11 l. c. în vârstă de 16 ani. Înmemntarea i s'au făcut la Aiton Vineri, în 14 Decembrie n.

Fie-I țărina ușoară!

Procesul lui Kriváuy amânat. Pertractarea finală a procesului marelui jăfuitor Kriváuy, care avea să se înceapă azi, în 17 Decembrie n. la tribunalul din Arad, — s'a amânat din nou pe timp nehotărât; după știrea unei foi locale, până pe la sfârșitul lunii Ianuarie viitor. Causa e, că d-l întemnițat Kriváuy s'ar fi gășind greu bolnav, așa, că n'ar pute să stea pe picioare în decursul pertractării. Ii trebuie deci cel puțin o lună, ca să se vindece.

Se pare, că „unii” ar dori mult să se amâne — ad Kalendas graecas.

Fostul casar al „Albinei”, Romul Petric, fiul protopresbiterului tractual al Brașovului, a reposit Sâmbătă dimineața în sanatoriul din Sibiu. Ii deplânge o familie numeroasă.

Deputați la închisoare. Zilele acestea închisoarea de stat din Seghedin va primi ca noui oaspeți pe mai mulți deputați din parlamentul Ungariei; toți osândiți pentru dueluri. Cel dintâiu va intra deputatul Dr. Furgly Sándor pe 8 zile; după el Dr. Pulasky Guszt, care se bătușe peste vară cu decăzutul kossuthist Sima Ferenc, care tot închis e și azi pentru alte crime; mai apoi va veni și Sima Inuși la Seghedin, pe trei săptămâni; ear' cu ceva mai târziu oaspeții închisorii se vor spori cu deputatul Molnár Béla.

Un pic de variație nu strică aici pentru „părinții” patriei, după o muncă atât de încordată pentru „fericirea” țării.

La magistratul orașenesc din Panciova, după-cum ni-se scrie, este vacant un post de vice-notar. Ar fi de dorit, ca să reflecteze și Români. Petițiunile sunt a se adresa la comitele-suprem din Panciova.

Caretă postală jăfuită. În timpul din urmă au început a se ivi des și asemenea casuri. Făptuitori până acum necunoscuți au jăfuit zilele trecute caretă postală, ce plecase din Zălau spre Ciucia, în drumul de țeară, lângă comuna Csizsér. Vizitiul a fost grav rănit, ear' din caretă s'au furat 14 săculeți cu bani și un mare teanc de lucruri de valoare. Gendarmeria a pornit aspră cercetare, dar' până acum fără rezultat.

Un conte ucis în duel. Sâmbătă (15 l. c. n.) în orașul Salzburg (Austria) s'a petrecut între doi aristocrați ruși un duel cu sfințit de tot tragic. Din pricina unei certe, contele Iosif Zakrzewski, o figură marcantă în lumea aristocrată rusă, și contele Orloff, secretarul legățiunii ruse din Munchen, au ajuns la duel cu pistolul. La prima descărcare, glonțul a nimerit de moarte pe contele Zakrzewski, care peste câteva minute a murit în urma ranei primite.

Expoziție istorică în Berlin. La comanda expresă a împăratului Wilhelm și din incidentul jubileului de 200 ani de existență a Prusiei, Academia de arte din Berlin va arangea acolo o interesantă expoziție de caracter istoric, care se va deschide în a doua jumătate a lunii Ianuarie viitor. La acea expoziție înauși împăratul va trimite multe din obiectele sale de valoare artistică.

Meseriașii români din Orăștie, voinți a se încheia în o reuniune proprie de meseriași, au înaintat ministerului în două rânduri statate spre întărire. Statutele au fost repetat respinse, sub cuvânt că acolo mai sunt atari reuniuni (neromâne), să între în

acelea. Acum meseriașii nostri — spune Bunul Econom — au declarat, că se vor alipi la „Reuniunea Economică”, în cadrul statutelor căreia se pot desvolta destul de liber și cu succes Comitetul Reuniunii economice a hotărât în ședința sa de Luni (10 Dec. n) să inactiveze secțiunea industrială a Reuniunii, care până aci n'a funcționat, fiindcă măiestrii, cari puteau intra în ea, încercău să-și formeze reuniune proprie. Întrând acum la „Reuniunea economică”, comitetul reuniunii va numi o comisie specială, dintre meseriași, cari să îngrijească de promovarea intereselor lor, de desvoltarea lor bună.

Mama lui Pap Béla, care, după-cum se anunță, abia acum de curând a aflat despre executarea fiului său fratricid, — a nebunit îndată ce a primit grozava știre. Semn, că nenorocita mamă ținea totuși mult la fiul său păcătos.

Pentru ce nu sunt oameni în lună? O istorioară interesantă se publică prin toate foile, în care își au rolul un țeran bur, prizonier, și un doctor englez. Un bătrân luptător bur, care într-una din luptele pentru libertatea neamului său fusese rănit de un glonț englez, a fost prins de dușmanii și internat în spitalul din Colombo. Între medicul englez al spitalului se afla și un doctoraș tiner, la care numai intelectul era mai pre jos de „știința” sa. Acesta gășia o plăcere în a „lecu” pe răniții prizonieri bur și glume proaste, în loc de medicină. Glumele lui înșepătoare indeosebi se îndreptau în contra bătrânului bur, care, deși nici odată în viața sa nu asistase la prelegeri de știință universitară, — totuși avea umorul său firesc, conservat în cursul anilor și prin greaua sa muncă de plugar.

Odată doctorașul îl întreabă cu îngămfare pe Burul moșneag rănit: „Știi, nene, că și în lună sunt oameni?” — Bătrânul îi răspunde liniștit: „Nu-I adevărat”. — Și adecă de ce să nu fie adevărat? Vei, veștiții D-Voastre prieteni, Francezii, au preparat pentru expoziția dela Paris un ochian atât de urias, că prin el cu ușurință se pot vedea oamenii din lună. Et, ce zici la asta, moșule?” — „Atâta, că nu-I adevărat”. — „Și adecă pentru-ce n'ar fi adevărat?” — „Pentru-că, dacă în adevăr ar fi oameni în lună, atunci Englezii de mult ar fi căutat să-ți alunge și pe aceia din patria lor!” — Îi răspunde bătrânul Bur... Și de-atunci doctorul l'a lăsat în pace...

200 oameni înecați. Din Hongkong i-se raportează agenției „Reuter”, că în apropiere de Hokou s'a întâmplat o groznică nenorocire. Din vaporul personal, ce trecea pe riu dinspre apus, o persoană a căzut în mare. În urma acesteia toți pasagerii s'au îngămădit la o parte a vasului astfel, că prin aceasta vaporul s'a răsturnat și dintre 400 călători — 200 inși s'au înecat în valurile apei.

Redactor arestat. Cu data de 15 l. c. n. se telegrafează din Madrid, că directorul ziarului de acolo „Journal Liberal”, dl Paris, a fost arestat și foaia i-s'a confiscat pentru niște articoli supărători guvernului spaniol. Se crede, că afacerea se va discuta și în cameră.

Ultime știri.

Intâlnirea lui Krüger cu Salisbury.

Paris, 16 Decembrie. S'a lansat aici știrea, că tinera regină Wilhelmina a Holandei vrea să exopereze o întâlnire a lui Krüger cu lordul Salisbury, ministrul-president al Anglierei.

Pact secret ruso-englez.

Viena, 16 Decembrie. „Wiener Allgemeine Zeitung” are știrea din Londra, că între Rusia și Angliera există un pact secret, în urma căruia față de chestia Transvaalului Rusia ar fi obligată la desvélire neutralitate; ear' în schimb Angliera ar fi asigurată pe Rusia, că nu-I va face greutăți la cucerirea de teritoriu în China.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red: respuns: Ioan Russu Șirianu.

Din public.

Inaugurare de stabiliment medical.

In nou arangeatul meu stabiliment medical, cu aparate us-tate in cura naturală se vor practica următoarele metode de le-cuire:

Cură de apă rece: sub conducere de specialiști exerciții în mănuierea tuturor paratelor moderne, persoane aplicate până cum în sanatorii. 15 bilete 6 fl 1 bilet 50 r. (Clienții cu bilet de abonament nu vor plăti nici o taxă pentru îngrijirea medicală).

Băi electrică: pentru vindecarea reo-matismului, podagrei, boalelor de nervi, au-tismul, boalelor de sânge, pentru vindecarea gâșamel, boalei de rinichi și anemiei. 15 bilete 15 fl., un bilet 1 fl. 20 cr. (Aci- se cuprinde și cura de apă rece necesară). Cef- cu boală de inimă o pot folosi fără pericol. Bolnavii neapți pentru această cură vor fi re-fușați.

Băi maure: pentru boale femeiești, anemie și reumatism. 15 bilete 15 fl., 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Băi de pucoasă: pentru boale de inimă, nervoase și organice, inimă îngrășată, vasele de sânge încropate, lenevirea intes-tinelor, anemie, nervozitate și boale de femeii. 15 bilete 16 fl. 1 bilet 1 fl. 25 cr.

Băi de sare: pentru casuri mai puțin grele de boalele amintite la băile de pu-coasă. 15 bilete 11 fl. 1 bilet 80 cr.

Băi de sare sulfuroase: pentru casu- rile mai grave de boale amintite la băile de pucoasă. 15 bilete 18 fl. 1 bilet 1 fl. 40 cr. (Băile sulfuroase vor putea fi urmate numai de la 20 luna curență).

Băi electrice. Băi feradice și galva- nice: pentru nervozitate, slăbire de nervi, ipocondrie, isterie, tremurat de bătrânețe, v-tustancă, și lecuirea morfinismului. 15 bi-lete 15 fl. 1 bilet 1 fl. 20 cr.

Inhalatii: în camera de fohalații con- tra boalelor de gât și de plămâni. 15 bilete 9 fl. 1 bilet 75 cr.

Gimnastica suedeză pentru copii, con- tra îngustimeii pieptului, boalei de cord și cocooșe; pentru grăsimia cordului, boale de intestine și ficat, boale de inimă orga-

nice și slăbire generală. Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după gravitatea cazului.

Masaje și electromasaje: 1 bilet 50 cr. respective 1 fl., de care bolnav poate fi tratat după indicațiunile medicului său sau ale mele. Ori-ce faptuire se întâmplă sub personala mea supraveghere.

Stabilimentul e deschis dela orele 6 dimineața până la 7 seara; ordinațiunii dim. orele 8-9, d. am. 2-4.

Dr. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Saiget) No. 3.
(Intrare în stradă vis-à-vis de Teatru,
între prăvăliile Maresch și Szabó).
Telefon 270.

A apărut

Calendarul pe anul 1901

in editura Tipografiei Diecesane
(Arad).

Material foarte variat cuprinzând:

literatură,
istorie,
afaceri bisericesti,
parte economică,
târgurile,
povești de tot felul
și 22 ilustrațiuni (chipuri).

Intre acestea: *portretul P. S. Sale Epi- scopului Goldiș.* —

Dintre tablourile dela instalare, Prea Sfinții Episcopi Popea și Goldiș pe pragul bisericii (îmbrăcați în ornate), 8 chipuri cu călăreții și mulțimea mare dela instalare; biserica rom. ort. din Oradea (2 chipuri: exteriorul și înconostasul bisericii!), Reș- dința episcopoească de vară din Arad-Gaiu.

— *Toate pe hârtie fină, încât ori care se va pute pune în ramă.* —

Prețul calendarului va fi moderat, ca și cel mai sărac să și-l poată procura.

Celor cari vor desface din aceste ca- lendar, se va da rabat. Se atrage atenția d-lor preoți și învățători.

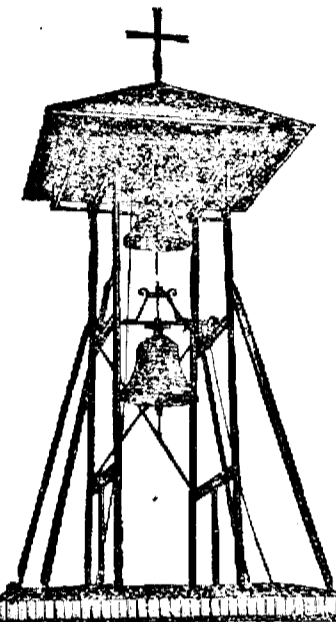
Premiat cu medalie cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătoria de clopote și de metal
așlui

Antoniou Novotny

in Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouș precum la turnarea de nou a clo- potelor stricate, mai departe spre face- rea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușuriciță în ori ce parte, in- dată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoșă decât clopotele turnate după sistemul ve hiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sis- temul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scannelor de fer bătut, de sine stătător, — spre prea- diuștarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 12—

A apărut

și se află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

	coroana	fleri
1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor populare, de Damaschin Medre, învățător; aprobat de Consistor ilustrată cu charți geografice	—	70
2.) „Amicul Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	—	1.—
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean,	—	2.—
4.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu,	—	80
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu,	—	2.—
6.) „Principiile politiceii“, după Dr. T de Holtendorf, de T. Păcățeanu	—	4.—
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov.	—	2,50
8.) „Rășbolul pentru neatărnare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Rășbolului	—	1,20
Prețul „Coroanei“	—	1,60
9.) „Din vremuri apuse“ — de Iudita Secula nasc. Truția	—	1.—
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu,	—	1.—
11.) „Teoria Dramel“ — de Dr. Iosif Blaga.	—	3,60
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu.	—	1,60
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Geaț.	—	5.—
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	—	1,50
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz	—	1,20
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățător în Arad. Această liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă ace- stea mai conține irmoase, priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 3 coroane.	—	—

La comande să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.